

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (20)
12.11.2018
Taltionumero
5164
Diaarinumero
5896/3/17

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittajat

Päätös, jota valitus koskee

Hämeenlinnan hallinto-oikeus 13.10.2017 nro 17/0633/3

Asian aikaisempi käsittely

Tampereen kaupunginvaltuusto on 7.11.2016 tekemällään päätöksellä (53 §) kaupunginhallituksen 3.10.2016 tekemän päätöksen (50 §) ehdotuksen mukaisesti päättänyt, että

- kaupunki toteuttaa Tampereen raitiotien toteutussuunnitelman osan 1, Hervanta–keskusta–Tampereen yliopistollinen sairaala, mukaisen raitiotiehankkeen;
- osan 2 osalta edetään toteutussuunnitelman mukaisessa tavoiteaikataulussa; ja
- raitiotiejärjestelmän toteutusmalliksi valitaan osakeyhtiö.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

on vaatinut Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle tekemässään valituksessa, siltä osin kuin täällä on kysymys, että Tampereen kaupunginvaltuuston päätös kumotaan ja asia palautetaan kaupunginvaltuustolle uudelleen käsiteltäväksi, että kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpano kielletään, että hallinto-oikeus pyytää Euroopan unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 soveltamisalasta ja että Tampereen kaupunki määrätään korvaamaan oikeudenkäyntikulut 3 950 eurolla laillisine korkoineen.

Valitusta on perusteltu muun ohella seuraavasti:

Valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, koska valtuuston puheenjohtaja on kutsunut neljännellä varasijalla olleen varavaltuutettu Markku Forsbergin kokoukseen, vaikka järjestyksessä kolmannella varasijalla olleen varavaltuutettu Lasse Laineen esteestä tai esteellisyydestä ei ollut saatu tietoa häneltä tai muuten luotettavasti.

Asian valmistelu on ollut puutteellista ja riittämätöntä. Hankkeesta ei ole esitetty selkeitä kustannusarvioita vaan ainoastaan joitakin tunnuslukuja. Kustannusten ylärajaa ei ole määritelty. Asia on esitelty valtuutetuille lähinnä raitiotien reittikysymyksenä. Valtuusto joutuu myöhemmin hankkeen edetessä tekemään erillisiä rahoituspäätöksiä hankkeen todellisten kustannusten kattamiseksi. Siirtäessään näin budjettivaltaa valituksenalaisen päätöksen toimeenpanon yhteydessä käytettäväksi valtuusto on ylittänyt toimivaltansa. Raitiotieliikenteen järjestämisen erilaisia toimintamalleja ja niiden edullisuutta kaupungin kannalta ei ole riittävästi vertailtu. Raitiotieliikenteen ja bussiliikenteen kustannusten eroja ei ole otettu riittävästi huomioon laskelmissa. Jos liikennettä on tarkoitus harjoittaa yhtiömuodossa, se olisi tullut todeta valtuuston päätöksessä. Jos yhtiöstä tulee kaupungin omistama, kaupunginvaltuuston tulisi päättää yhtiön osakepääomasta ja yhtiöjärjestyksestä. Näiden asioiden jättäminen valtuuston päätöksenteon ulkopuolelle on kuntalain 13 §:n vastaista.

Valituksenalainen päätös on Euroopan parlamentin ja neuvoston rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista antaman asetuksen (EY) N:o 1370/2007 vastainen. Kaupunki ei ole ottanut huomioon asetuksen vaatimuksia. Suunnitellessaan liikennejärjestelmänsä ja raitiotien parhaaksi katsomilleen reiteille kaupunki poistaa muilta liikenteenharjoilta toimintamahdollisuudet. Kaupungin tavoitteena on rakenteellinen liikennemonopoli, joka ei mahdollista asetuksessa tarkoitettua markkinaehtoista liikennepalvelua. Muilla liikennemuodoilla ei ole mahdollisuuksia toimia kannattavasti raitiotien vaikutuspiirissä.

Valtuusto oli asettanut raitiotiehankkeen toteutumisen ehdoksi 16.6.2014 sen, etteivät hankkeen kustannukset ylitä 250 miljoonaa euroa ja että valtio osallistuu kustannuksiin 30 prosentin osuudella. Lisäksi suunnitelmien oli edellytetty olevan toteuttamiskelpoisia. Hanke ylittää valtuuston asettaman indeksitarkistetun kustannuskaton yli 100 miljoonalla eurolla. Tosiasiallisesti valtio osallistuu hankkeeseen vain 20 prosentin osuudella. Raitiotielinjaus Lielahdessa on epärealistinen. Hanketta on lähdetty toteuttamaan, vaikka valtuuston sille aiemmin päättämät reunaehdot eivät ole toteutuneet miltyään osin.

ja hänen asiakumppaniensa valitus

ja hänen asiakumppaninsa ovat Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle tekemässään valituksessa yhteisesti vaatineet, että kaupunginvaltuuston päätös kumotaan ja asia palautetaan valtuustolle uudelleen käsiteltäväksi, että kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpano kielletään, että hallinto-oikeus pyytää Euroopan unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 soveltamisalasta ja että kaupunki määrätään korvaamaan muutoksenhakijoiden oikeudenkäyntikuluina 1 000 euroa.

Valtuuston valituksenalainen päätös on valituksessa kerrotuin perustein perustuslain, kuntalain, hallintolain, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 vastainen.

Kaupunginhallitus on valitusten johdosta antamissaan lausunnoissa vaatinut muun ohella, että valitukset oikeudenkäyntikuluvaatimuksineen hylätään.

Kaupunginhallitus on esittänyt vaatimustensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Asiassa ei ole tarvetta pyytää unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisua asetuksen (EY) N:o 1370/2007 tulkinnasta.

Varavaltuutetun kutsuminen valtuuston kokoukseen on tapahtunut valtuuston työjärjestyksen 11 §:n mukaisesti. Valtuuston puheenjohtaja on kokouksessa todennut esteet ja sijaantulojärjestyksessä neljäs varavaltuutettu on saapunut kokoukseen. Kokousmenettelyssä ei ole tapahtunut virhettä.

Kaupunginvaltuuston 16.6.2014 hyväksymän Tampereen raitiotien yleissuunnitelman laatimisen jälkeen Raitiotieallianssi on laatinut toteutussuunnitelman ja kaupunki vaikutusten arvioinnin yhteenvetoraportin vuonna 2016. Nämä raportit korvaavat yleissuunnitelman ja ovat olleet keskeistä kokousaineistoa valituksenalaista päätöstä tehtäessä. Aineistot löytyvät myös kaupungin internetsivuilta. Kaupunki on saanut yhteensä 78 eri taholta lausunnon edellä mainituista raporteista ennen päätöksen tekoa. Lausuntoa oli pyydetty myös vanhusneuvostolta. Valtuuston käytössä on ennen toteutuspäätöksen tekemistä ollut poikkeuksellisen luotettavaa tietoa sekä rakennuskustannuksista että vaunujen hankinnasta,

sillä käytettävissä on ollut tarjouksiin perustuva hintatieto kustannusarvioiden sijaan. Raitiotien toteutusmallia valittaessa on vertailtu viittä erilaista mallia. Valituksenalaisessa päätöksessä raitiotiejärjestelmän toteutusmalliksi on valittu osakeyhtiö. Kaupunginvaltuusto on myöhemmin 19.12.2016 (89 §) päättänyt osakeyhtiön perustamisesta ja hyväksynyt osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen. Kun raitiotien infrastruktuuri varikkoineen ja kalusto ovat yhden toimijan omistuksessa, voidaan kaupungin ja osakeyhtiön välisin sopimuksin varmistaa kaupungin kokonaisedun toteutuminen raitiotien rakentamisen, ylläpidon ja korjausten aikana.

Kaupunginvaltuusto on kunnan ylimpänä toimielimenä voinut 16.6.2014 tekemänsä päätöksen estämättä päättää toteutussuunnitelman mukaisen hankkeen toteutuksesta. Kehitysvaiheen suunnittelutyö, kustannusarvion laadinta sekä valtion omistaman yhtiön ja merkittävien kotimaisten pörs-siyhtiöiden antama sitova tarjous hankkeen toteuttamisesta osoittavat hankkeen toteuttamiskelpoisuuden. Raitiotien rakentamisaikana ratkaisuja suunnitellaan yhteistyössä ja tiedottamiseen panostetaan, jotta asukkaille aiheutuvia haittoja voidaan vähentää. Työt eivät vaikuta alueen vanhojen rakennusten perustuksiin. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1370/2007 ei säädetä markkinaehtoista liikennettä joukkoliikenteen palvelujen ensisijaiseksi järjestämistavaksi, vaan asetuksen mukaan julkisen henkilöliikenteen palvelut tulee järjestää tavalla, joka parhaiten vastaa kansalaisten tarpeita. Raitiotien arvioidaan erityisesti helpottavan matkustamista joukkoliikenteellä.

sekä ja hänen asiakumppaninsa ovat antaneet selitykset.

Merkintä

Hallinto-oikeus on 24.2.2017 antamallaan välipäätöksellä numero 17/0186/3 hylännyt vaatimukset kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpanon kieltämisestä.

Korkein hallinto-oikeus on 4.7.2017 antamallaan päätöksellä taltionumero 3321 hylännyt hallinto-oikeuden välipäätöksestä tekemän valituksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään, siltä osin kuin täällä on kysymys, hylännyt vaatimuksen Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisun pyytämisestä ja sekä ja hänen asiakumppaniensa valitukset oikeudenkäyntikuluvaatimuksiin.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään näiltä osin seuraavasti:

EU-tuomioistuimen ennakkoratkaisun pyytämistä koskevat vaatimukset

Jäljempänä esitettävät pääasiasratkaisun perustelut huomioon ottaen asiassa ei ole tullut esiin sellaista valituksissa tarkoitetun asetuksen tulkintaa koskevaa kysymystä, että ennakkoratkaisun pyytäminen olisi tarpeen.

(---)

Varavaltuutetun kutsumista koskeva valitusperuste

Kuntalain (365/1995) 15 §:n mukaan valtuuston hyväksymässä työjärjestyksessä tai muussa johtosäännössä annetaan määräyksiä muun muassa valtuuston toiminnasta sekä varavaltuutetun kutsumisesta valtuutetun tilalle.

Tampereen kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 11 §:n mukaan valtuutetun, joka on estynyt hoitamasta tointa tai joka on esteellinen käsittelemään jotakin asiaa, on viipymättä ilmoitettava asiasta valtuuston puheenjohtajalle. Puheenjohtajalle tehtävä ilmoitus voidaan jättää myös kaupunginvaltuuston sihteerille. Saatuaan valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä puheenjohtajan on kutsuttava valtuutetun sijaan kuntalaissa tarkoitettu varavaltuutettu.

Estyneen tai esteellisen valtuutetun tilalle voidaan kutsua vain kulloinkin järjestyksessä ensimmäisenä oleva varavaltuutettu, jolla ei ole estettä osallistua kokoukseen.

Kaupunginvaltuuston 7.11.2016 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta ilmenee, että valtuutettu Pertti Virtanen on poistunut kokouksesta kello 19.07. Samaan aikaan varavaltuutettu Terhi Kiemunki on pöytäkirjan mukaan ollut läsnä kokouksessa. Asiakirjoihin on liitetty kirjaus kokouksen puheenjohtajalle tehdystä valtuutettu Virtasen poistumisilmoituksesta ja varavaltuutettujen järjestyksestä sekä heiltä saaduista esteilmoituksista. Kyseiseen asiakirjaan on merkitty kellonaika 19.19. Kirjausten mukaan toinen varavaltuutettu Paavo Suominen ja kolmas varavaltuutettu Lasse Laine ovat ilmoittaneet olevansa estyneitä saapumaan kokoukseen. Puheenjohtaja on esteet todettuaan kutsunut kokoukseen neljännen varavaltuutetun Markku Forsbergin, joka on pöytäkirjaan tehdyn merkinnän mukaan saapunut kokoukseen kello 19.23.

Hallinto-oikeudella ei ole syytä epäillä, että edellä tarkoitetun asiakirjan merkinnät ja kaupunginhallituksen lausunnoissa ilmoitetut tiedot varavaltuutetuilta saaduista esteilmoituksista olisivat totuudenvastaisia. Esteen syyllä ei ole merkitystä päätöksen laillisuuden kannalta.

Varavaltuutetun kutsumisessa ei edellä todetun perusteella ole tapahtunut valituksissa tarkoitettua virhettä. Valtuuston päätös ei siten ole varavaltuutetun kutsumista koskevalla perusteella syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

Asian valmistelua koskevat valitusperusteet

Kuntalain (365/1995) 23 §:n 1 momentin ja 53 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta.

Kaupunginvaltuusto on hyväksyessään 16.6.2014 (103 §) Tampereen kaupunkiraitiotien yleissuunnitelman päättänyt muun ohessa, että kaupunki ryhtyy toteuttamaan yleissuunnitelman mukaista raitiotiehanketta. Raitiotiehankkeen kehitysvaihe alkaa välittömästi ja päättyy vuoden 2016 aikana. Raitiotien toteutus- ja rahoitusmalli ratkaistaan kehitysvaiheen aikana. Kehitysvaiheen jälkeen kaupunginvaltuusto tekee päätöksen rakentamisvaiheeseen siirtymisestä vuoden 2016 aikana, jos kehitysvaiheessa päästään toteutuskelpoiseen ratkaisuun, jonka kustannukset eivät ylitä maanrakennuskustannusindeksiin sidottua 250 miljoonan euron hintaa ilman kalustohankintaa ja jonka kustannuksiin valtio osallistuu 30 prosentin osuudella.

Hankkeen valmistelun edetessä kaupunginvaltuusto on 15.6.2015 (131 §) päättänyt muun ohessa, että raitiotien kehitysvaihe jaetaan kahteen osaan siten, että reittikokonaisuus 1 sisältää reitit Hervannasta keskusta ja keskustasta Tampereen yliopistolliselle sairaalalle ja reittikokonaisuus 2 sisältää reitin keskustasta Lentävänniemeeseen. Vuonna 2016 valtuuston päättäessä toteutusvaiheeseen siirtymisestä käytetään reittikokonaisuuden 1 suunnittelusta saatavaa tavoitehintaa ja reittikokonaisuuden 2 yleissuunnitelman tarkennettua hinta-arviota, jotta voidaan varmistua määritellyn 250 miljoonan euron kattohinnan pitävyydestä.

Kaupunginhallituksen suunnittelukokous on 22.8.2016 (45 §) käsitellyt raitiotien toteutusmallivaihtoehtoja laadittua raporttia. Raitiotieallianssin laatima toteutussuunnitelma on julkaistu 5.9.2016. Pormestari on varannut samana päivänä päivätyllä lausuntopyynnöllä 115 eri taholle tilaisuuden antaa oma lausuntonsa Tampereen raitiotien toteuttamisesta. Lausuntopyyntö on lähetetty myös Tampereen kaupungin vanhusneuvostolle. Lausuntonsa on antanut yhteensä 78 tahoa. Toteutussuunnitelma on

esitelty kaupunginvaltuuston iltakoulussa 12.9.2016. Toteutussuunnitelman lisäksi asiassa on vuonna 2016 laadittu yhteenvetoraportti raitiotiehankkeen vaikutusten arvioinnista. Vaikutusten arviointiraportissa on arvioitu muun ohella myös hankkeen rakentamisaikaisia vaikutuksia. Lisäksi asiassa on laadittu muistio, jossa on selvitetty erilaisten yhtiörakenteiden eroja arvonnalisäverotuksen ja kilpailuoikeuden kannalta.

Kaupunginhallituksen päätöksen 3.10.2016 § 50 esittelytekstissä on todettu, että raitiotieallianssi on antanut hankkeen osasta 1 sitovan tavoite-kustannustarjouksen. Hankkeen osan 1 kokonaistalousarvio on 238,8 miljoonaa euroa, joka sisältää allianssin osapuolia sitovan tavoite-kustannuksen sekä tilaajan hankinnat allianssiin, tilaajan riskivaruksen ja bonusbooliin osoitetut varat. Hankkeen molempien osien kokonaistaloustalousarvio on 282,9–297,2 miljoonaa euroa. Kustannusarvio on noussut valtuuston asettamasta kattohinnasta indeksitarkistus huomioon ottaen 17–23 prosenttia. Valtio on kehysriihessä sitoutunut osallistumaan 71 miljoonalla eurolla hankkeen toteutuskustannuksiin. Esittelytekstissä on todettu raitiotien toteutusmallin valinnan osalta, että asiaa valmistellut työryhmä suositti toteutusmalliksi osakeyhtiötä. Perusteluina suositukselle ovat toimintojen kokoaminen yhden organisaation alle, järjestelmän helpompi laajennettavuus naapurikuntiin ja mahdollisuus tehdä isot investoinnit yhtiöiden kautta kaupungin suoran velkaantumisen hillitsemiseksi. Kun kalusto ja raitiotieinfrastruktuuri varikkoineen ovat yhden toimijan hallinnassa ja omistuksessa, rajapinnat kaupungin ja yhtiön välillä voidaan sopia kokonaisvaltaisesti.

Asia on kuntalain edellyttämin tavoin valmisteltu kaupunginhallituksessa. Kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluu arvioida, pitääkö se asiassa suoritettua valmistelua sisällöllisesti riittävänä vai haluaako se palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi. Asia on jätetty pöydälle kaupunginvaltuuston kokouksessa 24.10.2016. Kaupunginvaltuutettu Mikko Leppälahti on kaupunginvaltuuston kokouksessa 7.11.2016 tehnyt esityksen asian palauttamisesta valmisteltavaksi, mutta valtuusto on äänin 43–24 päättänyt jatkaa asian käsittelyä. Kaupunginvaltuuston enemmistö on siten pitänyt kokousaineistoa ja asiassa suoritettua valmistelua kustannusarvioineen ja vaihtoehtotarkasteluineen sekä valmisteluaineistosta muutoin ilmenevine tietoineen riittävinä asian ratkaisemiseksi. Kaupunginvaltuuston päätöksessä on todettu, että raitiotiejärjestelmän toteutusmalliksi valitaan osakeyhtiö. Kaupunginhallituksen esityksestä on lisäksi ilmennyt, että osakeyhtiön perustaminen valmistellaan myöhemmin erikseen valtuuston päätettäväksi. Asian valmistelun ei voida edellä esitetyn perusteella katsoa olleen muutoinkaan sillä tavoin puutteellista tai harhaanjohtavaa, ettei kaupunginvaltuustolla olisi ollut edellytyksiä arvioida kaupunginhallituksen esityksen sisältöä ja merkitystä. Edellä selostetusta selvityksestä ilmenee myös, että

hänen asiakumppaniensa valituksessa todetusta poiketen kaupunki on pyytänyt raitiotien toteuttamisesta lausuntoa myös vanhusneuvostolta.

Kaupunginvaltuuston päätös ei ole syntynyt valituksissa esitetyillä valmistelun puutteellisuuteen ja virheellisyyteen liittyvillä perusteilla virheellisessä järjestyksessä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 vastaisuutta koskevat valitusperusteet

Euroopan parlamentin ja neuvoston muun ohessa rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista antaman asetuksen (EY) N:o 1370/2007 (palvelusopimusasetus) 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kun toimivaltainen viranomainen päättää myöntää valitsemalleen liikenteenharjoittajalle minkä tahansa luonteisen yksinoikeuden ja/tai korvauksen julkisen palvelun velvoitteiden täyttämistä, tämän viranomaisen on myönnettävä se julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen puitteissa.

Asetuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltainen paikallinen viranomainen voi päättää tarjota itse julkisia henkilöliikennepalveluja tai tehdä julkisia palveluhankintoja koskevia sopimuksia ilman tarjouskilpailua oikeudellisesti erillisen yksikön kanssa, joka on toimivaltaisen paikallisen viranomaisen määräysvallassa vastaavalla tavalla kuin viranomaisen omat yksiköt, ellei tämä ole kiellettyä kansallisen lainsäädännön nojalla. Silloin, kun toimivaltainen paikallinen viranomainen tekee tällaisen päätöksen, on noudatettava saman asetuksen kohdan a–e alakohdan säännöksiä.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan johtosäännön 4 §:n mukaan kyseinen lautakunta hoitaa toimivalta-alueellaan joukkoliikennelaissa ja palvelusopimusasetuksessa paikalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle määrättyt tehtävät.

Kaupunginvaltuuston valituksenalaisella päätöksellä ei ole ratkaistu palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen järjestämiseen liittyviä kysymyksiä, vaan ne ratkaistaan erikseen palvelusopimusasetuksessa tarkoitettun toimivaltaisen paikallisen viranomaisen eli tässä tapauksessa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan päätöksillä.

Kaupunginvaltuuston päätös ei edellä todetun perusteella ole lainvastainen valituksissa esitetyillä palvelussopimusasetuksen soveltamiseen liittyvillä perusteilla.

Päätöksen muu lainmukaisuus

Asiakirjoista ilmenevä selvitys

Valituksenalaisen päätöksen perusteena olevan raitiotien toteutussuunnitelman kustannuksia, kannustimia ja riskejä koskevaan osaan sisältyy muun ohessa hankkeen kokonaiskustannusarvio ja selvitys maanrakennuskustannusindeksin ja sen muutosten vaikutuksista tavoitekustannuksiin. Suunnitelman mukaan allianssin tavoitekustannusta tarkastetaan 1–2 kertaa vuodessa tai suurimpien hankintojen yhteydessä vastaamaan indeksimuutoksia, jolloin tavoitekustannus joko laskee tai nousee. Osan 1 tavoitekustannus on 229 518 462 euroa. Kaikki allianssin osapuolet sitoutuvat siihen allianssisopimuksen allekirjoittamalla. Kohdassa on selvitetty tarkemmin myös sitä, mitkä seikat ovat vaikuttaneet kustannusarvion muuttumiseen yleissuunnitelman hyväksymisen jälkeen. Osan 1 kustannuksiksi on arvioitu yhteensä 238 793 462 euroa.

Kaupunginvaltuusto on kaupunginhallituksen 3.10.2016 (50 §) esityksen mukaisesti valituksenalaisella päätöksellään valinnut raitiotiejärjestelmän toteutusmalliksi osakeyhtiön. Kaupunginhallituksen päätösesityksessä osakeyhtiömallin valintaa on perusteltu toimintojen kokoamisella yhden toimijan omistukseen ja hallintaan. Osakeyhtiön ja kaupungin välille tehtävillä sopimuksilla varmistetaan kaupungin kokonaisedun toteutuminen raitiotien rakentamisen, ylläpitämisen ja korjausten aikana. Mahdollinen osakeyhtiön perustaminen valmistellaan valtuuston päätettäväksi erikseen.

Oikeudellinen arviointi

Kaupunginvaltuusto ei kaupungin ylimpänä toimielimenä ole ollut sidottu aiemmin tekemiinsä päätöksiin. Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin toiminnasta ja taloudesta, ja sillä on toimivalta päättää talousarviosta sekä siihen tehtävistä muutoksista. Valituksenalaisella päätöksellä hyväksyttyyn toteutussuunnitelmaan on sisältynyt muun ohella eriteltyjä kustannusarvioita. Osakeyhtiön perustamista koskeva asia tulee myöhemmin erikseen valtuuston ratkaistavaksi, ja valtuuston on mahdollista päättää raitiotiehankeeseen osoitettavista investointimäärärahoista hyväksyessään vuosittain kaupungin talousarvion ja tarvittaessa muussakin yhteydessä. Kaupunginvaltuuston päätös ei merkitse sitä, että päätöksellä olisi valituksissa väitetyin tavoin siirretty valtuuston kuntalain (365/1995) 13 §:ssä tarkoitettua toimivaltaa alemmille viranomaisille.

Kuntalaissa tai muuallakaan laissa ei säädetä, että kunnan olisi harjoitettava raitiotieliikennettä liikelaitoksessa tai muutoin kunnan omassa organisaatiossa. Laissa ei myöskään rajoiteta kunnan harjoittaman taloudellisen toiminnan yhtiöittämistä viranomaisten toiminnan julkisuuteen liittyvillä perusteilla. Valitessaan raitiotiejärjestelmän toteutusmalliksi osakeyhtiön kaupunginvaltuusto ei ole käyttänyt harkintavaltaansa muuhun kuin mihin se on ollut käytettävissä. Valituksenalaisella päätöksellä ei ole ratkaistu raitiotieliikennettä harjoittavan yhtiön hallinnon järjestämistä, osakepääomaa ja yhtiöjärjestystä koskevia kysymyksiä, vaan ne tulevat ratkaistaviksi erikseen.

(---)

Kuntalain 7 §:n 1 momentin mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa tehtävät ja järjestää sille laissa erikseen säädetyt tehtävät. Joukkoliikenteen harjoittaminen ja siihen liittyvän infrastruktuurin rakentaminen ovat sellaisia tehtäviä, jotka kunta voi itsehallintonsa nojalla lähtökohtaisesti ottaa hoitaakseen. Asian valmisteluaineistossa on arvioitu raitiotien rakentamisella olevan lukuisia myönteisiä vaikutuksia. Sen on muun ohessa arvioitu parantavan asuin-, työpaikka- ja virkistysalueiden saavutettavuutta, autottomien, liikkumis- ja toimintaesteisten ja lasten liikkumisen edellytyksiä, lisäävän kaupungin vetovoimaa sekä luovan edellytyksiä kaupungin tavoitteiden mukaiseen kaupunkirakenteen tiivistämiseen ja täydennysrakentamiseen. Hankkeella on perustellusti voitu arvioida olevan kaupungin ja sen asukkaiden kannalta yleistä merkitystä. Hankkeen kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 282,9–297,2 miljoonaa euroa. Kun otetaan huomioon Tampereen kaupungin koko ja se, mitä kaupunginhallitus on Latjan valituksen johdosta antamassaan lausunnossa esittänyt Tampereen kaupungin taloudellisesta tilanteesta ja investoinnin takaisinmaksusta, hankkeesta kaupungille aiheutuva taloudellinen riski ei ole suuruudeltaan sellainen, ettei kaupunki olisi itsehallintonsa nojalla voinut sitoutua hankkeeseen edistääkseen tärkeinä pitämiään tavoitteita. Valtuuston päätöksessä tarkoitetun raitiotiehankeeseen toteuttaminen kuuluu siten kaupungin kuntalain 7 §:n mukaiseen toimialaan.

ja asiakumppaninsa ovat valituksissaan katso-neet raitiotien linjauksen olevan epärealistinen siltä osin kuin raitiotien on suunniteltu kulkevan Näsijärven rannan täyttömaiden kautta. Kyseinen linjaus ei kuitenkaan sisälly hankkeen osaan 1, jonka toteuttamista valituksenalainen kaupunginvaltuuston päätös koskee. Hankkeen osan 2 toteuttamisesta valtuusto päättää myöhemmin erikseen.

Loppupäätelmä

Kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksensä harkintavaltansa rajoissa. Kaupunginvaltuuston päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, eikä päätös ole valituksissa mainituilla perusteilla muutoinkaan lainvastainen. Kunnallisvalitusta ei saa tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Oikeudenkäyntikulut

ja hänen asiakumppaniensa sekä valitukset on hylätty, joten neille ei tule korvausta oikeudenkäyntikuluistaan.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 267 artikla 2 kohta

Kuntalaki (365/1995) 13 § 1 momentti ja 2 momentti 3 kohta sekä 90 §

Kuntalaki (410/2015) 147 § 1 momentti

Hallintolainkäyttölaki 74 §

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

ja hänen asiakumppaninsa ovat yhteisesti vaatineet, että

- 1) Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 13.10.2017 antama päätös kumotaan;
- 2) Tampereen kaupunginvaltuuston 7.11.2016 tekemä päätös (§ 53) raitiotien toteutuksesta kumotaan;
- 3) asia palautetaan Tampereen kaupunginvaltuustoon uudelleen käsiteltäväksi;
- 4) hallinto-oikeuden ja kaupunginvaltuuston päätösten täytäntöönpano keskeytetään välittömästi; ja
- 5) Tampereen kaupunki määrätään korvaamaan muutoksenhakijalle oikeudenkäynnistä aiheutuvat kustannukset 1 000 eurolla.

Valitusta on perusteltu muun ohella seuraavasti:

Kuntalain (365/1995) 90 §:n 2 momentin mukaisesti päätökset ovat syntyneet virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomais on ylittänyt toimivaltansa ja päätökset ovat muutenkin lainvastaisia.

Virheellisessä järjestyksessä tehty päätös

Valituksenalainen kaupunginvaltuuston päätös on syntynyt virheellisen sisääntulojärjestyksen vuoksi virheellisessä järjestyksessä.

Kaupunginvaltuustossa asian käsittelyyn ja päätöksen tekemiseen on osallistunut Perussuomalaisten valtuustoryhmän neljäs varavaltuutettu (Markku Forsberg). Kutsumisjärjestyksessä ennen Markku Forsbergia olevalta kolmannelta varavaltuutetulta Lasse Laineelta ei ole tiedusteltu mahdollisuudesta osallistua kokoukseen. Näin ollen Lasse Laine ei ole voinut ilmoittaa olevansa estynyt saapumaan kokoukseen.

Hallinto-oikeus on todennut ilman asiallisia perusteluja, ettei sillä ole syytä epäillä, että valituksenalaisen pöytäkirjan merkinnät ja kaupungin hallituksen lausunnoissa ilmoitetut tiedot varavaltuutetuilta saaduista es-teilmoituksista olisivat totuudenvastaisia.

Kaupunki ei ole hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa ottanut kantaa siihen, onko kolmannelta varavaltuutetulta tiedusteltu mahdollisuudesta osallistua kokoukseen. Missään muussakaan asiakirjassa kuin valituksenalaisessa pöytäkirjassa asiaa ei ole esitetty hallinto-oikeuden tulkitsemalla tavalla.

Epätietoisuus kutsumisjärjestyksestä on saattanut syntyä valtuuston puheenjohtajan mahdollisesti virheellisistä tulkinnoista esteellisyyksistä ja sisääntulojärjestyksistä. Valtuuston puheenjohtajan kuntalain ja työjärjestyksen vastainen toiminta tai tietämättömyys niistä ei muuta vaalitulosta eikä varavaltuutettujen kokoukseen kutsumisjärjestystä.

Yksikään valtuuston raitiotiehankkeen hyväksymiselle asettama reuna-ehdo ei ole täyttynyt

Lainvoiman saaneet valtuuston ratkaisut nauttivat luottamuksensuojaa. Ne asettavat reunaehdoja niiden pohjalta tehtävälle valmistelulle.

Tampereen kaupunginvaltuusto on 16.6.2014 asettanut raitiotien yleissuunnitelman hyväksymisen yhteydessä raitiotiehankkeelle kolme reuna-ehdo. Lainvoiman saaneen valtuuston päätöksen mukaan valtuusto voi tehdä päätöksen raitiotien rakentamisesta vain, jos kustannukset eivät ylitä kustannuskattoa, joka on 250 miljoonaa euroa, valtio osallistuu kustannuksiin 30 prosentin osuudella ja suunnitelmat ovat toteuttamiskelpoisia.

Valtuuston asettama kustannuskatto on indeksiin sidottu 250 miljoonaa ja se on kohdistunut yleissuunnitelman mukaiseen linjaukseen. Kyseisen linjauksen kustannusarvio on noussut 297 miljoonaan. Asiaa valmistelevat virkamiehet eivät ole tuoneet välittömästi tietoa kustannusten ylitymisestä valtuuston tietoon eivätkä ottaneet tätä huomioon, vaan ovat jatkaneet asian valmistelua vastoin valtuuston 16.6.2014 tekemää päätöstä

kustannuskatosta. Valtuustolle esitettyyn uuden reitin kustannusarvioon pitää valtuuston linjauksen mukaan lisätä se osuus oheishankkeista, joita ei toteutettaisi ilman raitiotiehanketta, sekä hankkeesta kaupungin liikelaitoksille ja yksityisille siirretyt kustannukset. Raitiotiehanke ylittää kaupunginvaltuuston asettaman indeksitarkistetun kustannuskaton yli 100 miljoonalla.

Valtion osallistuminen 30 prosentin osuudella ei myöskään toteudu. Valtio osallistuu vain reilulla 20 prosentilla.

Raitotielinjauksen siirtäminen kulkemaan Lielahdessa Näsijärven vesialueelle suunniteltujen niin sanottujen Dubain saarten kautta ei ole uskottava.

Raitiotietä on perusteltu muun muassa seudullisena hankkeena. Kuntalain mukaan kunnan tehtävänä on huolehtia oman kunnan asioiden hoidosta, ei seutukunnan tai maakunnan asioista, ellei valtion kanssa ole toisin sovittu. Epäselväksi on jäänyt, miten seutukunnan muut kunnat osallistuvat raitiotien kustannuksiin.

Hyvä hallinto

Kaupunginvaltuuston päätöstä ei ole riittävässä määrin valmisteltu eikä asiaan olennaisesti vaikuttavia seikkoja sekä kysymyksen tulevia vaihtoehtoja ole selvitetty kuntalain 53 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Asiaa pitää tarkastella koko hankkeen suunnittelun ja päätöksen valmistelun ajalta. Kaupunginvaltuusto on 16.6.2014 hyväksynyt Tampereen raitiotien yleissuunnitelman ja päättänyt, että kaupunki ryhtyy toteuttamaan yleissuunnitelman mukaisen raitiotiehankkeen kehitysvaihetta. Tätä yleissuunnitelmaa ei ole ollut 24.10.2016 ja 7.11.2016 kokousaineistossa.

Raitiotietä on perusteltu sen tuomilla hyödyillä, mutta sen aiheuttamia haittoja ja ongelmia ei ole käsitelty samalla tarkkuudella. Tämä heikentää merkittävästi toteuttamissuunnitelman luotettavuutta.

Valtuustolle on esitelty asia lähinnä raitiotien reittikysymyksenä. Kunnollista kustannusarviota ei ole ollut käytettävissä ja osa kuluista on tarkoituksella jätetty laskelmista pois, muun muassa rahoituksesta aiheutuvat kulut.

Tällainen päätöksenteko ei ole perustuslaissa turvattua hyvää hallintoa eikä täytä hallinnon lainalaisuuden vaatimuksia. Valtuustolle kuntalaissa

määritelty budjettivalta siirtyy toimeenpanoon. Valtuusto joutunee myöhemmin hankkeen edetessä tekemään todellisia kustannuksia kattavia rahoituspäätöksiä. Valtuusto on ylittänyt toimivaltansa.

Kun valtuustolle on esitetty erilaisia toimintamalleja raitiotieliikenteen järjestämiseksi, kaupunginhallitus on laiminlyönyt oman esityksensä tekemisen siitä, mikä malli on paras ja kaupungin edun mukainen. Nyt on jouduttu tilanteeseen, missä toimintamalli joudutaan lähes arvaamaan. Todellinen harkinta näyttää jäävän toimeenpanon ratkaistavaksi.

Tähän asiakokonaisuuteen liittyy kiinteästi mahdollinen raitiotieliikenteen harjoittajan organisointi. Jos toiminta yhtiöitetään, se tulisi päätöksessä todeta. Mikäli yhtiö tulee kaupungin yhtiöksi, sen yhtiöjärjestys ja osakepääoma tulisi kirjata valtuuston päätökseksi. Tämän järjestelyn jättäminen valtuuston päätöksen ulottumattomiin tekee kaikenlaisen spekulatiivisen sopimisen mahdolliseksi. Valtuuston asema ei vastaa kuntalain 13 §:ssä määriteltyä.

Oikeudenkäyntikulut

Koska kokonaisuudessa on useita lainvastaisia piirteitä, on kohtuutonta, että muutoksenhakijat joutuisivat pitämään oikeudenkäyntikulut vahinkonaan.

Tampereen kaupunginhallitus on lausunnossaan vaatinut, että valitus oikeudenkäyntikuluvaatimuksineen hylätään.

Kaupunginhallitus on uudistanut asiassa aiemmin lausumansa. Lisäksi kaupunginhallitus on lausunut muun ohella seuraavaa:

Kaupunginvaltuuston päätös ei ole lainvastainen. Päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä. Kaupunginvaltuusto ei ole ylittänyt toimivaltansa.

Varavaltuutetun kutsuminen

Kaupunginvaltuuston kokouksessa on varavaltuutetun kutsumisen osalta menetelty valtuuston työjärjestyksen 11 §:n mukaisesti. Kaupunginvaltuuston 7.11.2016 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta käy ilmi, että valtuutettu Pertti Virtaselta on saatu esteilmoitus ja, hän on poistunut kokouksesta kello 19.07, jolloin ensimmäinen varavaltuutettu Terhi Kiemunki on pöytäkirjan mukaan ollut salissa. Varavaltuutetuilta Paavo Suominen (toinen varavaltuutettu) ja Lasse Laine (kolmas varavaltuutettu) on pöytäkirjan mukaan saatu esteilmoitukset, jolloin kokoukseen on kutsuttu

varavaltuutettu Markku Forsberg. Valtuuston puheenjohtaja on kokouksessa todennut esteet ja sijaantulojärjestyksessä neljäs varavaltuutettu on saapunut kokoukseen kello 19.23. Kaupunginvaltuuston kokousmenettelyssä ei ole ollut virhettä varavaltuutettujen kutsumisjärjestyksessä.

Kaupunginvaltuuston toimivalta

Kaupunginvaltuusto ei kunnan ylimpänä toimielimenä ole sidottu omiin aikaisempiin päätöksiinsä, vaan se voi ottaa aiemmin ratkaistun asian uudelleen käsiteltäväkseen. Kaupunginvaltuusto on siten voinut aiemman 16.6.2014 tekemänsä päätöksen estämättä päättää toteutussuunnitelman mukaisen hankkeen toteuttamisesta.

Raitiotieallianssin kehitysvaiheen tuloksena on valmistunut toteutussuunnitelma ja tavoitekustannus raitiotien rakentamisesta. Tavoitekustannus on allianssin palveluntuottajien (VR Track Oy, YIT Rakennus Oy ja Pöyry Finland Oy) Tampereen kaupungille antama sitova tarjous kustannusarviosta, hankkeen sisällöstä ja aikataulusta, jolla valtuuston 16.6.2014 hyväksymän raitiotien yleissuunnitelman ensimmäisen toteutusvaiheen kokonaisuus on toteutettavissa.

Kaupunginvaltuusto on tehnyt raitiotien toteutuspäätöksen 7.11.2016 ja tämän jälkeen kaupunki on allekirjoittanut toteutusvaiheen allianssisopimuksen 29.11.2016 raitiotien osan 1 rakentamisesta edellä mainittujen palveluntuottajien kanssa. Kehitysvaiheen suunnittelutyö ja kustannusarvion laadinta ja lopulta valtion omistaman yhtiön ja merkittävien kotimaisten pörssiyhtiöiden antama sitova tarjous hankkeen toteuttamisesta osoittavat, että hanke on toteuttamiskelpoinen. Myös valtion sitoutuminen huhtikuun 2016 hallituksen kehysriihessä ja vuoden 2017 talousarviokirjassa Tampereen raitiotiehankeeseen osoittavat, että hanke on toteuttamiskelpoinen.

Raitiotieallianssin palveluntuottajien kilpailutusvaiheessa hankintaprosessiin on osallistunut neljä tarjoajaryhmää, joihin on kuulunut kotimaisia ja eurooppalaisia merkittäviä infra-alan rakentajia ja suunnittelutoimistoja. Hankintakilpailun aikana tarjoajaryhmät ovat arvioineet hankkeen sisältöä, riskejä, mahdollisuuksia, kustannusarvion ja aikataulun realistisuutta sekä hankkeen toteutettavuutta. Kaikkien tarjoajaryhmien mielestä hanke on ollut toteuttamiskelpoinen.

Kaupunki on arvioinut hankkeen vaikutuksia ja sen toteuttamiskelpoisuutta myös sidosryhmille osoitetulla lausuntokierroksella. Lausunnot ovat osoittaneet laajasti raitiotiehankeeseen merkittävyyden ja myös vahvistaneet käsitystä hankkeen toteuttamiskelpoisuudesta. Lausunnot ovat olleet osa kaupunginvaltuuston päätöksentekomateriaalia.

Olennainen reunaehto tiiviisti rakennetulle Hiedanrannan kaupungin-osalle on tehokas joukkoliikennetarkaisu eli raitiotie. Tampereen raitiotien toteutussuunnitelmassa on esitetty Hiedanrannan alueelle useita vaihtoehtoisia raitiotielinjauksia, joista osa kulkee rantatäyttöjen läpi ja osa raitiotien yleissuunnitelman mukaisesti Paasikiventien eteläpuolella Hiedanrannan alueelle saakka. Alueen suunnittelu jatkuu arkkitehtikilpailun voittajien suunnitelmien pohjalta ja molemmissa ehdotuksissa raitiotie on linjattu kulkemaan rantatäyttöjen läpi ja siitä Hiedanrannan alueen keskustan kautta pohjoiseen Niemenrantaan. Näin ollen tätä linjausta voidaan pitää tämän hetken parhaana tietämyksenä asiasta.

Puutteelliset tiedot päätöksenteossa

Tampereen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt raitiotien yleissuunnitelman 16.6.2014. Yleissuunnitelmassa ja sitä edeltäneessä alustavassa yleissuunnitelmassa on tehty joukkoliikennejärjestelmien vertailut. Valtuusto on päättänyt 16.6.2014 lisäksi, että kaupunki ryhtyy toteuttamaan yleissuunnitelman mukaista raitiotiehanketta, että raitiotiehankkeen kehitysvaihe alkaa välittömästi ja päättyy vuoden 2016 aikana ja että kehitysvaiheen jälkeen kaupunginvaltuusto tekee päätöksen rakentamisvaiheeseen siirtymisestä vuoden 2016 aikana. Kaupunginvaltuuston 16.6.2014 päätöksen mukaisesti vaihtoehtojen vertailua eri joukkoliikennejärjestelmien välillä ei ole enää ollut syytä tehdä, koska valtuusto on päättänyt, että jatkosuunnittelu tapahtuu yleissuunnitelman mukaisesta raitiotiestä.

Yleissuunnitelman jälkeen Raitiotieallianssi on laatinut toteutussuunnitelman ja Tampereen kaupunki on laatinut vaikutusten arvioinnin yhteenvetoraportin 2016. Nämä kaksi raporttia ovat korvanneet yleissuunnitelman ja toimineet 24.10.2016 ja 7.11.2016 kokousten keskeisenä päätöksentekomateriaalina. Vaikutusten arviointi on tehty kaikilta osin raitiotien toteuttamisen ja toteuttamatta jättämisen osalta. Raitiotien vaihtoehdot on tutkittu.

Tampereen kaupunginvaltuusto on päättänyt 7.11.2016 raitiotien osan 1 rakentamisesta. Raitiotieallianssin toteutussuunnitelma ja tavoitekustannus on julkaistu 5.9.2016 ja ne on esitelty Tampereen kaupunginvaltuutetuille 12.9.2016 järjestetyssä valtuuston iltakoulussa. Kaupunginhallitus on tehnyt 3.10.2016 päätöksen raitiovaunujen toimittajasta. Kaupunginhallituksen päätöksen myötä valtuustolla on ollut käytettävissä tarjoajaa sitova tarjous raitiovaunujen toimittamisesta ja 10 vuoden ylläpidosta Tampereella. Kaupunginvaltuusto on käsitellyt raitiotien toteutuspäätöstä ensimmäisen kerran kokouksessaan 24.10.2016. Asia on tuolloin jäänyt pöydälle. Valtuuston kokouksen jälkeen on järjestetty valtuutetuille ja varavaltuutetuille ylimääräinen kyselytilaisuus, infoklinikka valtuustosalissa 31.10.2016.

Valtuuston käytössä on ollut todellisiin tarjouksiin perustuva hintatieto suunnitelmiin perustuvan kustannusarvion sijaan.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt 16.6.2014, että raitiotien toteutus- ja rahoitusmalli ratkaistaan kehitysvaiheen aikana. Kaupunginhallituksen suunnittelukokous on käsitellyt kokouksessaan 22.8.2016 (§ 45) toteutusmalliselvitystä ja päättänyt, että toteutusmalli ratkaistaan toteutuspäätöksen yhteydessä. Esityksen laatinut ryhmä on suosittanut toteutusmalliksi osakeyhtiötä.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt 7.11.2016 raitiotien toteutuspäätöksen yhteydessä, että raitiotiejärjestelmän toteutusmalliksi valitaan osakeyhtiö. Päätöksessä on todettu, että mahdollisen osakeyhtiön perustaminen valmistellaan valtuuston päätettäväksi erikseen. Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 19.12.2016 § 89 päättänyt Tampereen raitiotie Oy:n perustamisesta ja hyväksynyt osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen ja perustamissopimuksen. Raitiotien toteutuspäätös ei ole sillä perusteella puutteellisesti valmisteltu tai muutenkaan lainvastainen, että yhtiön perustamista koskevia asiakirjoja ei ole ollut päätöksen liitteenä.

Kuntalain mukaan kaupunginhallitus valmistelee kaupunginvaltuustossa käsiteltävät asiat. Laissa ei ole tarkemmin säädetty, mitä valtuustoasioiden valmisteluun kuuluu ja miten valmistelun tulee tapahtua. Valtuuston on yleensä itse arvioitava, onko valmistelu ollut riittävää eli onko valtuustolla ollut käytettävissään asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot. Asiaa käsiteltäessä asia on jäänyt pöydälle valtuustossa 24.10.2016. Valtuustossa 7.11.2016 on esitetty asian palauttamista uudelleen valmisteltavaksi. Palautusehdotuksesta on äänestetty ja se on hylätty. Kaupunginvaltuusto on pitänyt kaupunginhallituksen suorittamaa valmistelua sekä päätösesityksessä ja sen liitteissä annettuja tietoja riittävänä asian ratkaisemiseksi. Päätöstä on riittävästi valmisteltu ja asian ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja on ollut käytettävissä ja ne ovat olleet perusteltuja.

Oikeudenkäyntikulut

Asiassa ei ole kohtuutonta, että valittaja pitää oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Oikeudenkäynti ei ole aiheutunut viranomaisen virheestä.

on antanut vastaselityksen.

vastaselitys on lähetetty tiedoksi *Tampereen kaupunginhallitukselle*.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus ei tutki _____ valitusta.
2. Korkein hallinto-oikeus on muutoin tutkinut asian _____ valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.
3. _____ oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus hylätään.
4. Lausuminen Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ja Tampereen kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevasta vaatimuksesta raukeaa.

Perustelut

1. Hallintolainkäyttölain 21 §:n 1 momentin mukaan asiamiehen on esitettävä valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Valtakirjan puuttuessa sen esittämiseen on tarvittaessa varattava tilaisuus, mikä ei kuitenkaan estä käsittelyn jatkamista tänä aikana. Hallintolainkäyttölain 25 §:n 2 momentin mukaan asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja sen mukaan kuin 21 §:ssä säädetään.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 9 §:n 2 momentissa säädetään, että jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomainen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.

Kuntalain (365/1995) 92 §:n 1 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) sekä kunnan jäsen.

Hallintolainkäyttölain 51 §:n 2 momentin mukaan, jos valitusta ei ole tehty määräajassa tai jos asian tai siinä esitetyn vaatimuksen ratkaisemiselle on muu este, valitus tai vaatimus jätetään tutkimatta.

Korkeimpaan hallinto-oikeuteen on 29.11.2017 toimitettu sähköisenä asiakirjana valituskirjelmä, johon valittajiksi on merkitty _____. Valituskirjelmässä on ilmoitettu _____ postiosoite ja sankopostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa (prosessiosoite).

Korkein hallinto-oikeus on 17.1.2018 päivätyllä täydennyspyynnöllä varannut tilaisuuden täydentää valitusta liittämällä mukaan antama valtakirja uhalla, että valitus voidaan jättää tutkittu, jollei täydennystä toimiteta määräajassa. Täydennystä ei ole toimitettu.

Koska ei ole hänelle varatusta tilaisuudesta huolimatta toimittanut korkeimmalle hallinto-oikeudelle hänelle antamaa valtakirjaa, valitus on tekemänä jätettävä tutkittu.

2. Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

3. Asian näin päättyessä ja kun otetaan huomioon hallintolainkäyttölain 74 §, ei ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

4. Asian tultua tällä päätöksellä ratkaistuksi ei täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevasta vaatimuksesta ole tarpeen lausua.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Niilo Jääskinen
oikeusneuvos

Alice Guimaraes-Purokoski
oikeusneuvos

Anne Nenonen
oikeusneuvos

Pekka Aalto
oikeusneuvos

Ari Wirén (t)
oikeusneuvos

Riitta Hämäläinen
Asian esittelijä, esittelijäneuvos

Jakelu

Päätös

Jäljennös

, oikeudenkäyntimaksu 500 euroa
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Tampereen kaupunginhallitus